

Цифрові інструменти наукових досліджень з гуманітарних наук

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В9 Історія та археологія; В10 Філософія
Освітня програма	Європейські студії
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 рік підготовки, осінній семестр
Обсяг дисципліни	2 кредити ЄКТС/60 год. (лекції – 18 год.; семінарські заняття – 18 год.; самостійна робота здобувача – 24 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік, модульна контрольна робота (МКР).
Розклад занять	Лекції (раз на два тижні), семінарські заняття (раз на два тижні). Заняття відповідно до розкладу на вебсайті: https://schedule.kpi.ua або http://roz.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: к.і.н. Бузань Віталій Юрійович, buzan.vitalii@lil.kpi.ua Семінарські: к.і.н. Бузань Віталій Юрійович
Розміщення курсу	Платформа дистанційного навчання «Сікорський», зокрема Google Classroom https://classroom.google.com . Код доступу до Google класу надасть викладач на першому навчальному занятті.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни є цифрові інструменти та електронні ресурси, які призначені для цифрової підтримки наукової діяльності загалом та наукових досліджень з гуманітарних наук зокрема. Вивчення навчальної дисципліни «Цифрові інструменти наукових досліджень з гуманітарних наук» сприяє формуванню у здобувачів освіти необхідних цифрових компетентностей, зокрема здатності застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології (далі – ІКТ) для ефективної організації науково-дослідницької діяльності. Вміння працювати з ІКТ особливо актуальне в умовах цифрової трансформації української освіти і науки.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти **компетентностей** згідно з вимогами освітньо-наукової програми «Європейські студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти:

ЗК 3	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 6	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, проведення досліджень на відповідному рівні.
ФК 1	Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. Здатність критично працювати

	з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації.
ФК 2	Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології. Здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.
ФК 3	Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціальних наук, усвідомлювати зв'язки філософської спеціалізації з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.
ФК 10	Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології
ФК 12	Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень у різних формах наукової комунікації. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть таких загальних **програмних результатів навчання**:

ПРН 2	Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження.
ПРН 3	Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.
ПРН 7	Застосовувати у професійній діяльності у сфері філософії, історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології в професійній діяльності, у тому числі для пошуку, збереження і оброблення інформації, для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів
ПРН 13	Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацювання фондів музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

У структурно-логічній схемі навчальна дисципліна «Цифрові інструменти наукових досліджень з гуманітарних наук» входить до переліку нормативних дисциплін. Для вивчення та засвоєння дисципліни основою є набуті під час навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти знання з організації науково-дослідної роботи студентів (зокрема щодо підготовки кваліфікаційних робіт) та інформатики.

Пререквізити – дисципліна вивчається на основі набутих знань з навчальної дисципліни «Експертно-аналітична робота в соціально-гуманітарній сфері».

Постреквізитами – навчальна дисципліна формує науковий світогляд у здобувачів з освітньої програми «Європейські студії» другого (магістерського) рівня вищої освіти, сприяє набуттю дослідницьких навичок, професійних компетентностей, сприяє підготовці магістерської дисертації та забезпечує навчальну дисципліну «Основи наукових досліджень та академічна доброчесність».

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Цифрові інструменти для пошуку, зберігання й поширення наукової інформації
<i>Тема 1.1. Бібліографічні менеджери</i>
<i>Тема 1.2. Пошук наукової інформації в Інтернеті</i>
<i>Тема 1.3. Бібліографічні бази даних та пошук журналів для публікації наукових статей</i>
<i>Тема 1.4. Відкрита наука, самоархівування та репозитарії</i>
Розділ 2. Наукова комунікація у цифрову епоху
<i>Тема 2.1. Цифрові ідентифікатори вчених та наукометричні показники науковців</i>

Тема 2.2. Цифрові ідентифікатори публікацій та наукометричні показники наукових видань
Тема 2.3. Комунікація з академічною спільнотою та громадськістю
Тема 2.4 Комп'ютерна безпека та резервне копіювання даних

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для підготовки до лекційних і семінарських занять, модульної контрольної роботи (МКР), самостійної роботи та опанування початкової дисципліни використовується базова та додаткова література, яка вільно доступна в Електронному архіві наукових та освітніх матеріалів КПІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI), Google Classroom та мережі Інтернет.

4.1 Базова література

1. Інструкція з використання бібліографічного менеджера EndNote Online. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/33688>
2. Інструкція з коригування авторського профілю в Scopus. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18913>
3. Інструкція з реєстрації профілю дослідника в ORCID. 2017. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/19051>
4. Інструкція зі створення ідентифікатора ResearcherID на Publons. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/18912>
5. Інструкція зі створення профілю автора в Google Scholar. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/32736>

4.2 Додаткова література

6. Figshare. Інструкція з реєстрації користувача та розміщення матеріалів. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/32972>
7. Mendeley Web. Інструкція користувача. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/32550>
8. Бруй О. М. Відкритий Доступ до наукової інформації: хто, для чого і як. 2016. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/17904>
9. Горобець К. Zotero, або те, з чого варто починати знайомство з референс-менеджерами. Технології для науковців, 2016. URL: <http://tinyurl.com/hcfv52p>
10. Косьміна О. Scopus та Web of Science на допомогу молодому досліднику. 2017. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/19694>
11. Назаровець М. А. Google Академія для науковців. Практичний посібник. К., 2016. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/google_scholar.pdf
12. Назаровець С. А. Управління та промоція наукових досліджень за допомогою бібліографічного менеджера Mendeley // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства: матеріали четвертої міжнародної науково-практичної конференції, 25.10.2012, Львів. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 448-453. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/15497>
13. Пошук журналів у Web of Science. Практичний посібник. Упорядник А.М. Кушерський. К., 2021. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/journals_wos.pdf
14. Профіль науковця в ORCID: реєстрація та наповнення. Практичний посібник. Упорядник Назаровець М. А. К., 2017. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/orcid.pdf>
15. Репозитарій Zenodo. Інструкція з реєстрації користувача та розміщення матеріалів. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/32724>
16. Як за допомогою сервісів Elsevier знайти журнал для публікації результатів наукового дослідження. Інструкція. 2020. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/38025>

4.3 Інформаційні ресурси

17. Clarivate Analytics українською. Youtube канал. URL: <https://tinyurl.com/2mv8kcdu>
18. Ресурс для освітян від Google. URL: <https://teachfromanywhere.google/intl/uk/>
19. Open Ukrainian Citation Index (OUCI). URL: <https://ouci.dntb.gov.ua/>

20. Пан бібліотекар. Блог про бібліотечну справу та інформаційні технології.
<http://www.бібліотекар.укр>
21. Підбір журналів для публікації. URL: <https://www.scimagojr.com>
22. Пошук журналів, які індексації у Web of Science. URL: <https://mjl.clarivate.com>
23. Пошук журналів, які індексуються у Scopus. URL: <https://journalfinder.elsevier.com>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для вивчення початкової дисципліни заплановано проведення 8 лекційних та 8 семінарських занять, виконання модульної контрольної роботи (МКР).

Під час вивчення навчального матеріалу застосовуються наступні **методи навчання**:

На **лекційних** заняттях застосовується словесні та наочні методи. Усне пояснення лекційного матеріалу супроводжується показом мультимедійних презентацій, зображень, навчальних відеороликів, дій на комп'ютері.

На **семінарських** заняттях застосовується практичні методи, які дозволяють студентам здобути нові знання, сформулювати необхідні вміння й навички шляхом виконання практичних дій (вправ).

5.1 Лекції

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на літературу та завдання на СР)
1.	Бібліографічні менеджери <i>Перелік основних питань:</i> - Використання бібліографічних менеджерів для накопичення та зберігання бібліографічної інформації. - Основні можливості бібліографічних менеджерів Mendeley, Zotero, EndNote Online. Синхронізація баз різних бібліографічних менеджерів. - Налагодження інтеграції бібліографічних менеджерів з Інтернет-браузерами та текстовими редакторами. - Оформлення наукових публікації та зміна стилю цитування за допомогою бібліографічних менеджерів. Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції Поняття, призначення, переваги бібліографічних менеджерів. Популярні серед науковців бібліографічні менеджери. Встановлення додатків для браузерів (Mozilla Firefox, Google Chrome) та текстових редакторів (Microsoft Office, LibreOffice), які дозволяють швидко додавати нові записи до бібліографічних менеджерів та робити посилання в текстах, формувати список використаної літератури. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Мультимедійні презентації, навчальні відеоуроки, інструкції користувача. Завдання на самостійну роботу (СР) – опрацювати питання: - Встановити програми Mendeley, Zotero, EndNote на власний персональний комп'ютер та створити обліковий запис на сайті компаній Elsevier, Clarivate Analytics, Zotero. - Встановити додатки (розширення) Mendeley, Zotero, EndNote для Інтернет браузерів (Mozilla Firefox, Google Chrome) та текстових редакторів (Microsoft Word, LibreOffice). Література для СР: [1],[7],[9],[12].
2.	Пошук наукової інформації в Інтернеті <i>Перелік основних питань:</i> - Пошук повнотекстових наукових видань за допомогою академічних пошукових систем (BASE, CORE, Semantic Scholar, CiteSeer тощо). - Пошук наукової літератури за допомогою сервісів Google Scholar і Google Books. - Українська пошукова система й база даних наукових цитувань Open Ukrainian Citation Index (OUCI). - Пошук наукових публікацій в електронних бібліотеках та репозитаріях.

	Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: Пояснення переваг використовувати у науковій роботі пошукових сервісів, які створені саме для пошуку наукового контенту та дають можливість науковцю швидко знайти потрібну інформацію. На сучасному етапі багато архівних матеріалів та наукових публікацій відцифровано та розміщено у відкритому доступі. Завдяки електронним бібліотекам дослідники мають доступ до значного масову інформації для проведення досліджень. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Вебсайти спеціалізованих пошукових сервісів. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. За допомогою спеціалізованих пошукових систем знайти матеріали з теми дисертаційного дослідження. Література для СР: [8],[19].
3.	Бібліографічні бази даних та пошук журналів для публікації наукових статей <i>Перелік основних питань:</i> 1. Бібліографічні (реферативні, наукометричні) бази даних: призначення та можливості. 2. Бібліографічні бази даних Scopus та Web of Science. Перевірка індексації журналів базами Scopus та Web of Science. 3. Реферативні бази даних Directory of Open Access Journals (DOAJ) та Index Copernicus International. 5. Цифрові інструменти пошуку журналів для публікації наукових статей: Journal Finder від компанії Elsevier, Master Journal List від компанії Clarivate Analytics, Scimago Journal & Country Rank (SJR), Springer Journal Suggester, Українська наукова періодика. Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: Виникнення, розвиток, призначення, можливості бібліографічних баз даних. Ефективний пошук інформації в бібліографічних базах та її експорт до бібліографічного менеджера. Освоєння інструментарію баз даних Scopus, Web of Science. Перевірка індексації журналу бібліографічними базами перед поданням статті задля уникнення підозрілих й сумнівних журналів, тобто так званих «хижацьких видань». Використання спеціалізованих електронних сервісів для пошуку журналів для публікації результатів власних наукових досліджень. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Доступ до баз даних Scopus та Web of Science у локальній мережі КПП ім. Ігоря Сікорського або віддалений доступ. Мультимедійні презентації, інструкції, відеоуроки, записи вебінарів, які присвячені роботі з реферативними базами Scopus та Web of Science. Вебсайти Journal Finder, SCImagoJR, Master Journal List та записи вебінарів компаній Clarivate Analytics та Elsevier. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. Авторизуватись (увійти до особистого облікового запису) у бібліографічних базах даних Scopus та Web of Science перебуваючи в локальній мережі КПП ім. Ігоря Сікорського. 2. Налаштувати віддалений доступ до реферативних баз Web of Science та Scopus для роботи вдома. 3. За допомогою цифрових інструментів підібрати журнал для публікації наукових статей з тематики магістерської дисертації. Література для СР: [2],[10],[16],[21],[22],[23].
4.	Відкрита наука, самоархівування та репозитарії <i>Перелік основних питань:</i> 1. Відкрита наука. Рух відкритого доступу до наукової інформації. 2. Самостійне архівування дослідником власних наукових публікацій. 3. Найбільші електронні репозитарії для зберігання та оприлюднення наукових публікацій з гуманітарних наук (Figshare, Zenodo, SocArXiv, Osf). 4. Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КПП ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI). 5. Сервіси скорочення URL-адрес (tinyurl, cutt.ly, bitly.com). Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: Існують спеціалізовані сервіси, які були створені для резервного копіювання, зберігання і оприлюднення наукових публікацій. Ці сервіси мають низку переваг порівняно зі

	звичайними хмарними сервісами та дають можливість науковцям покращити індексацію та цитування їх наукових праць. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Інструкції користувачів, вебсайти сервісів для самостійно архівування публікацій. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. Зареєструватися на платформах Figshare, Zenodo, SocArXiv. 2. Знайти в електронних репозитаріях матеріали для підготовки магістерської дисертації. Література для СР: [6],[8],[15].
5.	Цифрові ідентифікатори вчених та наукометричні показники науковців <i>Перелік основних питань:</i> 1. Призначення та переваги цифрових ідентифікаторів науковців. 2. Створення та актуалізація цифрових ідентифікаторів вчених: ORCID, Scopus Author ID, ResearcherID, профіль автора Google Scholar. 3. Наукометричні показники наукової діяльності дослідників: кількість статей, індекс цитувань, індекс Гірша (h-індекс). 4. Визначення наукометричних показників науковців за допомогою бібліографічних баз даних Scopus, Web of Science та академічної пошукової системи Google Scholar. 5. Цифрові інструменти для аналізу показників наукової діяльності: SciVal (Scopus) та InCites (Web of Science). Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: Призначення й переваги цифрових ідентифікаторів, які на сучасному етапі використовуються представниками академічного середовища. Пояснення доцільності створення та необхідності постійної актуалізації унікальних цифрових ідентифікаторів вчених. Поняття наукометрія та бібліометрія. Використання індексу цитувань для оцінки роботи дослідників й наукових колективів. Визначення індексу Гірша (h-індекс) за допомогою бібліографічних баз даних. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: 1. Інструкції зі створення та оновлення цифрових ідентифікаторів ORCID, Scopus Author ID, ResearcherID, Google Scholar. 2. Вебсайти ORCID, Google Scholar, Scopus, Web of Science. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. Опрацювати інструкції зі створення цифрових ідентифікаторів ORCID, Scopus Author ID, ResearcherID, Google Scholar. 2. Дізнатися власний h-індекс (індекс Гірша) за допомогою реферативних баз даних Scopus, Web of Science та пошукової системи Google Scholar. Література для СР: [3],[4],[14].
6.	Цифрові ідентифікатори публікацій та наукометричні показники наукових видань <i>Перелік основних питань:</i> 1. Цифровий ідентифікатор об'єкта DOI (англ. Digital object identifier). 2. Міжнародний стандартний номер видання ISSN (англ. International Standard Serial Number). 3. Наукометричні показники впливовості та важливості наукових журналів: імпакт-фактор, квартиль, JCR, SJR, SNIP, CiteScore. 4. Визначення наукометричних показників наукових видань за допомогою баз Scopus та Web of Science. Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: Присвоєння публікаціям ідентифікатора DOI та отримання періодичними виданнями ISSN номеру. Наукометричні показники наукових журналів: Journal Citation Reports (JCR) – для реферативної бази Web of Science, а також SCIMago Journal Rank (SJR), Source Normalized Impact per Paper (SNIP), CiteScore – для реферативної бази Scopus. З'ясування квартилю наукового журналу. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Відеозаписи вебінарів, доступ до Scopus та Web of Science з локальної мережі КІП ім. Ігоря Сікорського або віддалений доступ. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. Дізнатися наукометричні показники

	українських журналів з гуманітарних наук, які індексуються реферативними базами Scopus та Web of Science. Література для СР: [10],[18].
7.	Комунікація з академічною спільнотою та громадськістю 1. Соціальні мережі для науковців: Researchgate, Academia.edu, Linkedin. 2. Популяризація результатів наукових досліджень серед громадськості за допомогою WhatsApp каналу, Facebook сторінки, X (колишній Twitter) блогу, Youtube каналу, Medium блогу. 3. Платформи для проведення відеоконференцій: Google Meet, Microsoft Teams, Zoom, BigBlueButton, Discord. 4. Сервіс Authorea для спільної роботи над публікаціями. 5. Електронна пошта в домені університету. 6. Обліковий запис Google для навчальних закладів. Використання цифрових сервісів Google в науковій та освітній діяльності (Classroom, Docs, Drive, Forms, Sites, Slides, Calendar, Keep, Tasks, Alert, Groups, Chat). Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: Науковці завдяки соціальним мережам для вчених мають можливість поширювати свої публікації, покращуючи таким чином їх індексацію пошуковими системами, отримувати доступ до повнотекстових публікацій колег, налагоджувати й підтримувати комунікацію з представниками наукової спільноти, знаходити співавторів, рецензентів, учасників спільних наукових проєктів. Функціональні можливості платформ, які можуть використовуватися для проведення наукових конференцій та навчальних занять в онлайн режимі. Огляд цифрових інструментів, які дозволяють спільно працювати над науковими текстами. Застосування цифрових інструментів Google для комунікації з колегами й організації спільної роботи над певними текстами чи проєктами, оптимальної організації часу для виконання поточних задач, календарних подій. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Вебсайти та інструкції користувача Researchgate, Academia. Інструкції (путівники, довідники) для користувачів сервісів відеоконференцій. Відеоінструкції по роботі з Authorea. Відеоуроки та інструкції присвячені цифровим інструментам Google. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. Опрацювати інструкції з реєстрації в соціальних мережах для науковців Researchgate та Academia.edu. 2. Підписатися на тематичні сторінки, канали, приєднатися до професійних спільнот істориків у соціальних мережах (Facebook, X), відеохостингах (Youtube), системах обміну повідомленнями (Whatsapp), які присвячені історичним дослідженням. 3. Встановити на свій комп'ютер та телефон програми для проведення відеоконференцій та зареєструватися в них. 3. За допомогою сервісів Google (Calendar, Tasks, Alert, Keep) запланувати завдання, яке пов'язане з науковою роботою та налаштувати нагадування про кінцевий термін його виконання. Література для СР: [15], [18].
8.	Комп'ютерна безпека та резервне копіювання даних <i>Перелік основних питань:</i> 1. Комп'ютерна безпека та кібергігієна. 2. Резервне копіювання дослідницьких даних за допомогою хмарних сховищ (Dropbox, GoogleDrive, OneDrive, Box). 3. Менеджери паролів: функціональне призначення та переваги використання. Короткий опис матеріалу, що викладається на лекції: З метою уникнення втрати електронних даних необхідно періодично проводити їх резервне копіювання на фізичні носії інформації (зовнішні диски, накопичувачі) та/або хмарні сховища даних. Науковцю слід дотримуватися правил цифрової та інформаційної гігієни. Перелік дидактичних засобів, що забезпечують наочність лекції: Мультимедійні презентації про резервне копіювання. Інструкції користувача хмарних сховищ даних. Завдання на СР – опрацювати питання: 1. Створити власні облікові записи в Dropbox,

	GoogleDrive, OneDrive. 2. Створити резервну копію матеріалів з тематики дисертаційного дослідження.
--	---

5.2. Семінарські заняття

Основні завдання циклу семінарських занять:

мають на меті розвиток у здобувачів вміння використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для проведення наукових досліджень та оприлюднення їх результатів, налагодження й підтримки комунікації з представниками академічного середовища, готувати та виголошувати доповіді, формулювати та відстоювати власну позицію, брати участь у дискусії.

№ з/п	Назва теми заняття
1.	Бібліографічні менеджери для зберігання бібліографічної інформації <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Створення та наповнення власної бібліотеки бібліографічних посилань. 2. Інтеграція бібліографічних менеджерів з Інтернет браузерами. 3. Синхронізація локальної бібліотеки із хмарним обліковим записом.
2.	Бібліографічні менеджери для оформлення наукових публікацій <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Інтеграція бібліографічних менеджерів з текстовими редакторами. 2. Оформлення посилань та списку використаної літератури за допомогою бібліографічних менеджерів Mendeley, Zotero, EndNote.
3.	Спеціалізовані системи пошуку наукової інформації в Інтернеті <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Пошук наукової інформації за допомогою сервісів Google Scholar, Google Books, BASE, CORE, Semantic Scholar, CiteSeer, WorldWideScience. 2. Пошукова система і база даних наукових цитувань Open Ukrainian Citation Index (OUCI).
4.	Бази даних, цифрові бібліотеки та репозитарії з гуманітарних наук <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Цифрові бібліотеки з гуманітарних наук. 2. Пошук наукових публікацій в репозитаріях. 3. Відкриті бази даних наукової інформації. 4. Оцифровані фонди архівів.
5.	Бібліографічні бази даних <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Бібліографічні або реферативні бази даних. 2. Бібліографічні бази даних Scopus та Web of Science. 3. Реферативні бази даних DOAJ та Index Copernicus International. 4. Аналітичні інструменти баз SciVal від Scopus та InCites від Web of Science.
6.	Цифрові інструменти пошуку журналів для публікації <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Пошук журналу за допомогою сервісів Master Journal List від компанії Clarivate Analytics, Journal Finder від компанії Elsevier, Springer Journal Suggester. 2. Підбір журналу для публікації з використанням сервісу Scimago Journal & Country Rank (SJR). 4. Перевірка індексації журналу бібліографічними базами Scopus та Web of Science. 5. Наукові фахові видання України. Підбір журналів за допомогою сервісу Українська наукова періодика.
7.	Цифрові ідентифікатори вчених та наукометричні показники науковців <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Створення облікового запису ORCID, Google Scholar, Scopus Author ID, ResearcherID. 2.

№ з/п	Назва теми заняття
	Актуалізація науковцями своїх цифрових ідентифікаторів. 3. Наукометричні показники наукової діяльності дослідників: кількість статей, індекс цитувань, індекс Гірша (h-індекс). 4. Визначення наукометричних показників науковців за допомогою баз даних Scopus, Web of Science та пошукової системи Google Scholar.
8.	Цифрові ідентифікатори публікацій та наукометричні показники наукових видань <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Цифровий ідентифікатор публікацій DOI (англ. Digital object identifier). 2. Міжнародний стандартний номер видань ISSN (англ. International Standard Serial Number). 3. Наукометричні показники впливовості та важливості наукових журналів: імпакт-фактор, квартиль, JCR, SJR, SNIP, CiteScore. 4. Визначення наукометричних показників видань за допомогою баз даних Scopus та Web of Science.
9.	Відкрита наука <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Відкрита наука та її складові. 2. Рух відкритого доступу до наукової інформації. 3. Політика відкритої науки КНІ ім. Ігоря Сікорського.
10.	Самоархівування та репозитарії <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Самостійне архівування дослідником власних наукових публікацій. 2. Найбільші електронні репозитарії для зберігання та оприлюднення наукових публікацій з гуманітарних наук (Figshare, Zenodo, SocArXiv, Osf). 3. Електронний архів наукових та освітніх матеріалів КНІ ім. Ігоря Сікорського (ELAKPI).
11.	Цифрова комунікація з академічною спільнотою та громадськістю <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Соціальні мережі для науковців (Researchgate, Academia.edu, Linkedin). 2. Електронна пошта в домені університету. 3. Популяризація історичних досліджень серед громадськості (Whatsapp канал, Facebook сторінка, X (Twitter) блог, Youtube канал, Medium блог). 4. Сервіси скорочення URL-адрес (tinyurl, cutt.ly, bitly.com).
12.	Платформи для проведення відеоконференцій <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Обліковий запис Google для навчальних закладів. Сервіс Google Meet. 2. Сервіс Microsoft Teams. 3. Сервіс Zoom. 4. Можливості платформи BigBlueButton. 5. Використання Discord в навчальних цілях.
13.	Цифрові інструменти Google в науковій та освітній діяльності для науки та освіти <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Сервіси Google Classroom, Google Docs, Google Drive, Google Forms, Google Slides. 2. Можливості сервісу Google Sites. 3. Організація наукової роботи за допомогою Google Calendar, Google Keep, Google Tasks, Google Alert. 4. Інструменти для комунікації та організації роботи Google Groups, Google Chat.
14.	Цифрові інструменти для організації спільної роботи <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Програма Authorea для спільної роботи над публікаціями. 2. Сервіс Google Docs для спільної роботи. 3. Спільні бази бібліографічної інформації.
15.	Комп'ютерна безпека та резервне копіювання даних <i>Очікується, що студенти підготують доповідь / презентацію, висловлять власну думку з обґрунтуванням таких питань</i> 1. Комп'ютерна безпека та кібергігієна. 2. Резервне копіювання дослідницьких даних за

№ з/п	Назва теми заняття
	допомогою хмарних сховищ (Dropbox, GoogleDrive, OneDrive, Box). 3. Менеджери паролів: функціональне призначення, переваги використання.

Платформа дистанційного навчання:

Для кращого засвоєння матеріалу навчальної дисципліни в період дистанційного навчання використовується платформа дистанційного навчання «Сікорський» на основі Google Classroom, сервіс для проведення відеоконференцій Google Meet, електронна пошта. За допомогою них:

- спрощується надання студентам методичних й навчальних матеріалів, літератури тощо;
- підтримується зворотний зв'язок зі студентами щодо засвоєння навчальної дисципліни;
- перевіряються й оцінюються виконані студентами завдання.

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота передбачає: підготовку до лекцій та семінарських занять, підготовку до участі в обговоренні питань теми, самоконтроль набутих знань, опрацювання літератури (базової й додаткової), створення презентацій (за потреби) для візуального супроводу доповідей, підготовку до виконання модульної контрольної роботи (МКР), складання заліку (за потреби) тощо.

6.1. Теми для самостійного опрацювання – не заплановано.

6.2. Підготовка до лекційних та семінарських занять. Для підготовки до лекційних та семінарських занять студенту необхідно опрацювати заплановану базову та допоміжну літературу та підготувати матеріал для його обговорення на заняттях. На це студенту виділяється по 2-3 години на кожну тему дисципліни.

6.3. Модульна контрольна робота. На підготовку до МКР відводиться 2–4 години СР здобувача. Перелік питань для підготовки до МКР надано у **додатку В**.

6.5. Залік. Залік проводиться наприкінці навчального семестру в період заліково-екзаменаційної сесії згідно ухваленого графіку навчального процесу. Залік можна отримати «автоматом». На підготовку до заліку відводиться 30 годин СР здобувача. Перелік питань для підготовки до заліку надано у **додатку А**. В період дистанційного навчання залік може бути проведений згідно графіку за допомогою сервісу Google Classroom та платформи для проведення відеоконференцій Google Meet.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

7.1. Правила відвідування занять

Лекції

Відвідування лекцій та семінарських занять, а також відсутність на них не оцінюється. Проте для повноцінного опанування навчальної дисципліни студентам рекомендується відвідувати навчальні заняття. На лекційних заняттях викладачем подається належним чином систематизований та структурований навчальний матеріал, який здобувачам освіти буде важко знайти самостійно. Наразі практично відсутні навчальні або довідкові видання українською мовою, які повністю присвячені цифровій підтримці наукових досліджень з гуманітарних наук. Необхідна інформація розпорошена по різноманітним інструкціях, практичних посібниках, довідках для користувачів програмного забезпечення тощо. Під час лекцій викладач та студенти можуть ставити один одному запитання та дискутувати. Засвоєння лекційного матеріалу закладає підґрунтя для підготовки до семінарських занять. Тематика лекцій висвітлена у силабусі.

Семінарські заняття

Підсумковий рейтинговий бал з навчальної дисципліни залежить від роботи студента на семінарських заняттях. Під час семінарів студенти обговорюють питання, які спрямовані на узагальнення та закріплення теоретичних основ навчальної дисципліни, формують і обґрунтовують власну точку зору щодо проблемних питань, вчаться використовувати цифрові інструменти для проведення наукових досліджень та презентації їх результатів для представників академічного середовища й громадськості. Під час семінарів викладач аналізуватиме виголошені

студентами доповіді, відповідатиме на питання студентів та допомагатиме їм розв'язувати технічні проблеми, які можуть виникнути під час роботи з цифровими інструментами. Теми й питання семінарських занять доступні в Google Classroom.

7.2.Правила поведінки на заняттях

Без використання комп'ютерів не можливо опанувати цифрові інструменти на належному рівні. Відповідно студентам рекомендується на лекціях та семінарських заняття користуватися ноутбуком та телефоном для опанування програмного забезпечення та цифрових інструментів, які вони надалі будуть використовувати для проведення власних наукових досліджень та оприлюднення їх результатів.

Не рекомендується використовувати застарілі інструкції з використання цифрових інструментів, бо вони не відображають останні функціональні удосконалення та можуть вводити в оману користувачів.

Опрацьовуючи навчальний матеріал студенти:

1) на лекціях:

- засвоюють теоретичні питання дисципліни.
- проводять аналітичний огляд матеріалу із застосуванням дискусійної форми спілкування лектора з аудиторією.

2) на семінарських заняттях:

самостійно:

– виконують модульну контрольну роботу з застосуванням Google Classroom на платформі «Сікорський»;

– виголошують доповіді з основних питань теми, зокрема і з показом презентацій;

під керівництвом викладача:

- виконують практичні вправи, звертаючи увагу передусім на вироблення практичних навичок роботи з електронними ресурсами і цифровими інструментами для науковців.

- організовують дискусії з проблемних питань курсу та обґрунтовують власну точку зору щодо викладеного матеріалу.

Форми участі студентів у навчальному процесі:

- доповідь з одного з питань семінару;
- доповнення доповідей;
- запитання до доповідачів;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- демонстрація вміння використовувати цифрові інструменти в науковій роботі.

Модульна контрольна робота

МКР проводиться письмово або через Google Classroom на платформі «Сікорський». Студенту дається одноразова можливість написати МКР. Повторне написання МКР не передбачено. Під час виконання МКР студентам не дозволяється користуватись сторонніми джерелами інформації. Результати МКР оголошуються студентам на наступному занятті або через Google classroom.

7.3.Заохочувальні та штрафні бали

Заохочувальні бали

Студентів заохочують до науково-дослідницької роботи та оприлюднення її результатів, зокрема до участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі: стан, перспективи», яку щорічно організовує кафедра історії КПП ім. Ігоря Сікорського та публікації статей у фахових виданнях. Написання тез та/або статті з тематики навчальної дисципліни + 8 балів.

Штрафні бали

Відсутні.

7.5.Політика крайніх термінів та перескладань

Вагома частина рейтингу студента формується за рахунок активної участі в роботі на семінарських заняттях. Не підготовка до семінарських занять не дає студенту можливість отримати рейтингові бали.

Якщо здобувач пропустив контрольні заходи, то йому надається можливість виконати їх. Несвоєчасне виконання МКР не призводить до нарахування штрафних балів.

7.6. Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (РСО)

Види контролю

1. Поточний контроль здійснюється викладачем під час навчальних занять і має на меті перевірити рівень підготовки студентів до лекційних і семінарських занять. Під роботою на семінарських заняттях мається на увазі виголошення здобувачами доповідей, доповнення інших доповідей, запитання до доповідачів, обговорення семінарських питань, висловлення власної думки та демонстрація вміння використовувати цифрові інструменти у науковій роботі. Особливими видами поточного контролю під час вивчення цієї навчальної дисципліни є МКР. Результати поточного контролю можуть вноситися викладачем до модуля «Поточний контроль» в Електронному кампусі: <https://ecampus.kpi.ua>.

2. Семестровий контроль. Підсумковою формою контролю з навчальної дисципліни є залік, який проводиться в терміни визначені графіком навчального процесу. Студент може отримати залік «автоматом» якщо має рейтинг від 60 до 100 балів. Якщо студент не набрав 60 балів, то повинен скласти залік. Студент може відмовитися від заліку «автомату» та скласти залік. Залік відбувається у письмовій формі. За потреби може проводиться додаткова усна співбесіда для уточнення написаного. Критерії оцінювання визначаються РСО, а перелік питань для підготовки міститься у додатку до силабусу. Результати семестрового контролю повідомляються студентам індивідуально (в усній формі або електронною поштою) та виставляються до модуля «Сесія» (Відомості) в Електронному кампусі.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів отриманих за:

- 1) роботу на 8 семінарських заняттях;
- 2) виконання модульної контрольної роботи (МКР).

Студенти отримують найвищий рейтинговий бал, якщо:

- приділяють належну увагу підготовці до семінарських занять, беруть активну участь у проведенні семінарських занять, готують та виголошують доповіді, активно доповнюють доповіді інших студентів, відповідають на питання викладача, чітко й аргументовано висловлюють власну позицію з дискусійних питань, демонструють вміння використовувати цифрові інструменти в науковій роботі;
- своєчасно виконують МКР на належному рівні. Завдання до МКР містяться в одному з додатків до силабусу;

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними

університетом процедурами. Деталізовані критерії оцінювання результатів навчання студентів визначені у РСО з навчальної дисципліни, яка є додатком до силабусу.

Умови допуску до семестрового контролю:

Наявність кількості балів не менше 40 балів, виконання МКР.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше за 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації аспірантам

На лекціях студенту варто конспектувати основні положення, які можуть стати в пригоді під час підготовки до семінарів.

Під час підготовки до семінарських занять студенту варто опрацювати лекційний матеріал з теми, ознайомитися з рекомендованою літературою й електронними ресурсами, встановити і налаштувати необхідне програмне забезпечення на своєму персональному комп'ютері й телефоні, зареєструватися на відповідних цифрових платформах, попрактикуватися в навичках роботи з цифровими інструментами. Систематична й належна підготовка до семінарських занять дозволяє не лише засвоїти теоретичний матеріал, а й навчитися використовувати цифрові інструменти під час проведення власних наукових досліджень. Під час семінарів потрібно проявляти активність: робити доповіді, доповнення, долучатись до обговорення, відповідати на питання викладача. Якщо під час вивчення навчальної дисципліни виникають питання або технічні проблеми з налаштуванням цифрових інструментів, то варто з цього приводу звернутися до викладача.

Позааудиторні заняття

За бажанням студенти можуть відвідувати тренінги з цифрової підтримки наукових досліджень, які періодично проводяться Науково-технічною бібліотекою ім. Г. І. Денисенка та брати участь у вебінарах, які присвячені можливостям бібліографічних баз Web of Science та Scopus.

Можлива участь студентів у всеукраїнській науково-практичній конференції «Історія, культура, пам'ять у науковому вимірі: стан, перспективи».

Дистанційне навчання

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: платформи дистанційного навчання «Сікорський» (Google Classroom) та системи підтримки навчального процесу університету Електронний кампус.

Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. Заняття проходять з використанням сервісів для проведення відеоконференцій (Google Meet, Zoom, Microsoft Teams, BigBlueButton тощо).

Інклюзивне навчання

Допускається.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено

доц. каф. історії, к.і.н, доцент Бузань Віталій Юрійович

посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Розглянуто НМКУ 032 «Історія та археологія» (протокол № 12 від 18.06.2025р.)

Ухвалено кафедрою історії (протокол № 14 від 18.06.2025 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету ФСП (протокол № від 2025 р.)

Питання для підготовки до заліку

Питання 1 з блоку питань I

1. Поясніть функціональне призначення бібліографічних менеджерів.
2. Поясніть яким чином можна налагодити зв'язок між бібліографічними менеджерами (Mendeley, Zotero, Endnote) та текстовими редакторами, Інтернет браузерями.
3. Окресліть порядок зміни наявних та встановлення додаткових стилів цитування у бібліографічних менеджерах Mendeley, Zotero, Endnote.
4. Аргументовано поясніть призначення бібліографічних (реферативних) баз даних.
5. Поясніть яким чином можна перевірити індексацію наукового журналу базами Scopus та Web of Science.
6. Поясніть якими чином можна розпізнати «хижацькі видання» та уникнути публікації в них.
7. Назвіть наукометричні показники наукової діяльності вченого.
8. Розкажіть за допомогою яких цифрових інструментів можна дізнатися про наукометричні показників науковців.
9. Поясніть призначення цифрових ідентифікаторів вчених.
10. Розкажіть про призначення та можливості профілів Web of Science Researcher Profile та Scopus Author ID.
11. Порівняйте функціональні можливості соціальних мереж для науковців (Researchgate, Academia).
12. Поясніть переваги та способи самостійного архівування науковцем власних наукових публікацій.
13. Аргументовано поясніть основні функціональні можливості та переваги інституційних репозитаріїв.
14. Назвіть найбільші цифрові бібліотеки та поясніть їх переваги, недоліки.
15. Розкажіть про переваги електронної пошти в домені університету та облікових записів Google або Microsoft для освітніх закладів.
16. Поясніть призначення та назвіть види унікальних цифрових ідентифікаторів текстів.
17. Назвіть основні правила комп'ютерної безпеки, цифрової та інформаційної гігієни.

Питання 2 з блоку питань II

1. Висвітліть порядок створення бібліотеки бібліографічних посилань за допомогою бібліографічних менеджерів Mendeley, Zotero, Endnote.
2. Розкрийте спосіб створення посилань та списку використаної літератури в тексті за допомогою бібліографічних менеджерів Mendeley, Zotero, Endnote.
3. Поясніть яким чином можна синхронізувати вміст бібліографічних бібліотек Mendeley та Zotero.
4. Розкрийте методику ефективного пошуку бібліографічної інформації за допомогою реферативних баз Scopus та Web of Science.
5. Розкажіть про цифрові сервіси для пошуку журналів для публікації наукових статей.
6. Назвіть спеціалізовані системи пошуку наукової інформації в Інтернеті.
7. Назвіть наукометричні показники наукових журналів.
8. Окресліть порядок отримання цифрових ідентифікаторів ORCID, Scopus Author ID, ResearcherID, Google Scholar.
9. Охарактеризуйте функціональні можливості сервісу Google Scholar.
10. Розкажіть про переваги розміщення власних публікацій на платформах Researchgate та Academia.
11. Розкажіть про способи популяризації результатів власних історичних досліджень серед широкої громадськості.
12. Розкажіть про електронні сервіси для самостійного архівування власних наукових публікацій.
13. Окресліть історію виникнення, розвитку та сучасний стан руху відкритого доступу до наукової інформації.

14. Назвіть сервіси для проведення відеоконференцій та порівняйте їх функціональні можливості.
15. Охарактеризуйте цифрові інструменти Google для організації дистанційного навчання й підвищення ефективності освітнього процесу.
16. Розкажіть про методи резервного копіювання електронних даних.
17. Охарактеризуйте цифрові платформи для спільної роботи над науковими текстами.

Питання Модульної контрольної роботи

1. Поясніть призначення цифрових унікальних ідентифікаторів вчених. Опишіть порядок створення та налаштування облікового запису в ORCID, Google Scholar, Scopus Author ID, ResearcherID.
2. Охарактеризуйте функціональне призначення бібліографічних менеджерів. Опишіть порядок створення бібліотеки бібліографічних посилань за допомогою бібліографічних менеджерів Mendeley, Zotero, Endnote online.
3. Опишіть можливості пошуку наукової інформації та вільнодоступних видань за допомогою електронних ресурсів.

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

з навчальної дисципліни

Цифрові інструменти наукових досліджень з гуманітарних наук

другого (магістерського) рівня вищої освіти

форма навчання

денна

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, які студент отримує за:

- роботи на 8 семінарських заняттях;
- виконання модульної контрольної роботи (МКР).

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Роботи на 8 семінарських заняттях.

Максимальна кількість балів за 1 семінарське заняття – 10 балів.

Критерії оцінювання відповідей:

- повна відповідь на одне з питань семінару, вільне володіння навичками роботи з цифровими інструментами – 10 балів;
- відповідь на одне з питань семінару, часткове володіння навичками роботи з цифровими інструментами – 5-9 балів;
- неповна відповідь на одне з питань семінару, відсутність навичок роботи з цифровими інструментами – 1-4 балів.

Максимальна кількість балів за всі семінарські заняття – **80 балів**.

2. Виконання модульної контрольної роботи (МКР), яка складається з 2 питань.

Максимальна кількість балів за 1 питання МКР – 10 балів.

Критерії оцінювання відповідей:

- повна відповідь на питання (не менше за 90% потрібної інформації) – 10 балів;
- достатня відповідь на питання (не менше за 75% потрібної інформації) – 5-9 балів;
- неповна відповідь на питання (не менше за 60% потрібної інформації) – 1-4 балів.

Максимальна кількість балів за МКР – **20 балів**.

Залік

Необхідною умовою допуску до заліку є виконання МКР та наявність рейтингу не менше 40 балів.

Якщо сума набраних протягом семестру рейтингових балів більше 60, то здобувач освіти отримує залік автоматом без додаткових випробувань. Здобувачі освіти, які виконали умови допуску до заліку, тобто набрали від 40 до 59 рейтингових балів, або мають бажання підвищити свій результат – складають залік.

Залікова робота складається з двох питань та оцінюється в 100 балів. Максимальна кількість балів за 1 питання складає 50 балів.

Критерії оцінювання на заліку:

- повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації): 50 балів;
- достатньо повна відповідь (не менше за 75% потрібної інформації): 30–39 балів;
- неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації): 0–29 балів.

Для виставлення оцінок до заліково-екзаменаційної відомості **R_D** переводяться у традиційні та ECTS оцінки відповідно до таблиці:

<i>R_D</i>	Оцінка ECTS	Оцінка традиційна
95–100	Відмінно	Відмінно
85–94	Дуже добре	Добре
75–84	Добре	
65–74	Задовільно	Задовільно
60–64	Достатньо	
<i>R_D</i> < 60	Незадовільно	Незадовільно